

ПОВІДОМЛЕННЯ, РЕЦЕНЗІЇ, ХРОНІКА

УДК 579:005.745](477)»2025»

doi: 10.25128/2078-2357.25.1–2.12

¹М. Я. СПІВАК, ²С. В. ПИДА, ²О. Б. МАЦІЮК

¹Інститут мікробіології і вірусології імені Д. К. Заболотного НАН України
вул. Академіка Заболотного, 154, Київ, 03143

²Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка
вул. М. Кривоноса, 2, Тернопіль, 46027
e-mail: pyda@tnpu.edu.ua

XVI З'ЇЗД ТОВАРИСТВА МІКРОБІОЛОГІВ УКРАЇНИ ІМЕНІ СЕРГІЯ ВІНОГРАДСЬКОГО, 2–6 ЧЕРВНЯ 2025 Р., М. ТЕРНОПІЛЬ

У статті підведено підсумки XVI з'їзду Товариства мікробіологів України імені Сергія Виноградського (ТМУ). Захід відбувся з 2 до 6 червня 2025 р. у м. Тернополі на базі Тернопільського національного медичного університету ім. І. Я. Горбачевського. Робота з'їзду була організована за такими напрямками: екологія мікроорганізмів і біорізноманітність; мікробні біотехнології, нанобіотехнології, біоремедіація; медична, ветеринарна мікробіологія і імунологія; фізіологія, біохімія, генетика і молекулярна біологія мікроорганізмів; вірусологія. У роботі взяли участь близько 120 науковців із 16 регіональних відділень в очному та онлайн форматі, надруковано збірник тез. Під час заходу було заслухано та обговорено 25 пленарних, 61 секційну та 17 стендових доповідей учених з різних наукових установ та навчальних закладів України та зарубіжжя. Прийняли резолюцію та обрали нового президента товариства, яким став академік НАН України Микола Співак.

Ключові слова: з'їзд Товариства мікробіологів України імені Сергія Виноградського, тези, ТНМУ імені І. Я. Горбачевського.

2–6 червня 2025 року на базі Тернопільського національного медичного університету імені І. Я. Горбачевського відбувся XVI з'їзд Товариства мікробіологів України ім. Сергія Виноградського (ТМУ). Організаторами XVI з'їзду стали Національна академія наук України, Міністерство освіти і науки України, Товариство мікробіологів України ім. С. М. Виноградського, Інститут мікробіології і вірусології ім. Д. К. Заболотного НАН України, Тернопільський національний медичний університет ім. І. Я. Горбачевського (ТНМУ), Тернопільський національний педагогічний університет ім. Володимира Гнатюка (ТНПУ). Голова організаційного комітету – Підгорський В. С., співголови – Андрейчин М. А., Корда М. М., Пида С. В., Співак М. Я., секретарі – Булигіна Т. В., Данкевич Л. А., бухгалтер–Броварська О. С.

Урочисте відкриття XVI з'їзду Товариства мікробіологів України імені Сергія Виноградського відбулося 3 червня в актовій залі ТНМУ імені І. Я. Горбачевського, розпочалося з хвилини мовчання на знак вшанування Героїв, що загинули у російсько-українській війні. Після спільного виконання Державного гімну України з вітальними словами до учасників з'їзду звернулися Президент Товариства мікробіологів України імені Сергія Виноградського, академік Національної академії наук України, доктор біологічних наук, професор **Валентин Підгорський** та ректор ТНМУ – доктор медичних наук, професор, член-

ПОВІДОМЛЕННЯ, РЕЦЕНЗІЇ, ХРОНІКА

кореспондент НАМН України, заслужений діяч науки і техніки України **Михайло Корда**. Ректор ТНМУ зачитав інформацію про наукові здобутки та вручив диплом і мантію почесного професора Тернопільського національного медичного університету академіку НАН України, директору Інституту мікробіології і вірусології імені Д. К. Заболотного, доктору біологічних наук, професору, лауреату Державної премії України в галузі науки і техніки Миколі Співаку.

Після урочистого відкриття XVI з'їзду Валентин Підгорський представив звіт про діяльність Товариства мікробіологів України та наукові здобутки його членів, зокрема зацентрував увагу на публікаційній активності, – за останні п'ять років опубліковано майже 3000 наукових статей, з яких 1000 індексуються в Scopus та Web of Science. Члени ТМУ є авторами 47 монографій, 9 з яких видано за кордоном, 15 розділів в іноземних монографіях, 18 підручників, 70 посібників і понад 50 рекомендацій. Учені отримали 120 патентів, 7 з яких міжнародні.

За активну участь в організації XVI з'їзду Президент Товариства мікробіологів України Валентин Підгорський вручив подяки колективу Тернопільського обласного відділення ТМУ, голові відділення, завідувачці кафедри ботаніки та зоології ТНПУ, докторці сільськогосподарських наук, професорці **Світлані Пиді**, колективу Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка (рис. 1). Грамоти і подяки також отримали ректор ТНМУ **Михайло Корда**, академік НАН України, завідувач кафедри інфекційних хвороб з епідеміологією, шкірними та венеричними хворобами ТНМУ, професор **Михайло Андрейчин**, завідувач кафедри мікробіології, вірусології та імунології ТНМУ, професор **Сергій Климнюк**.

Рис. 1. Подяки вручені за активну участь в організації XVI з'їзду Товариства мікробіологів України імені Сергія Виноградського.

Присутні заслухали звіт голови ревізійної комісії ТМУ професора **Лілії Авдєвої**. Опісля прийняли резолюцію та обрали нового президента товариства, яким став академік НАН України **Микола Співак**, а також керівні органи ТМУ. Академік Микола Співак запропонував присвоїти Валентину Степановичу Підгорському звання почесного президента ТМУ за його багаторічний внесок у розвиток товариства. Пропозиція була одногосно підтримана.

У роботі XVI з'їзду Товариства мікробіологів України ім. Сергія Виноградського взяли участь близько 120 науковців із 16 регіональних відділень в очному та онлайн форматі.

Наукова частина пленарної сесії XVI з'їзду розпочалася доповіддю **Валерія Мухіна**, директора Інституту мікробіології та імунології ім. І. І. Мечникова НАМН України (м. Харків) «Сучасні досягнення ДУ «Інституту мікробіології та імунології ім. І. І. Мечникова НАМН України» та перспективи розвитку на 2025–2030 роки». Далі з пленарною доповіддю «Розвиток мікробіологічних досліджень у Тернопільському національному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка» виступила **Світлана Пида**, завідувачка кафедри ботаніки та зоології ТНПУ. **Олена Громозова** презентувала результати наукових досліджень стосовно впливу неіонізуючого електромагнітного випромінювання на мікроорганізми (Інститут мікробіології і вірусології ім. Д. К. Заболотного НАН України), **Володимир Патика** представив дослідження «Бобово-ризобіальні системи у сучасному землеробстві (Інститут мікробіології і вірусології ім. Д. К. Заболотного НАН України)», **Лариса Сківка** ознайомила присутніх з результатами досліджень стосовно реакції фагоцитів на бактеріофагальну дволанцюгову РНК *in vitro* особливостей, залежних від статі і віку (ННЦ «Інститут біології та медицини» Київського національного університету імені Тараса Шевченка), **Michael L. Chikindas** – з дослідженням «Postbiotics: Life after death» (Rutgers University, New Jersey, USA), **Світлана Гнатуш** – «Metal-resistant microorganisms as a key to soil recovery after explosions» (Львівський національний університет імені Івана Франка), **Марина Фоміна** охарактеризувала розвиток і біогеохімічну активність мікробіому темно-плямистих пошкоджень фресок у Соборі Святої Софії Національного заповідника «Софія Київська» (Інститут мікробіології і вірусології ім. Д. К. Заболотного НАН України), **Олексій Шевченко** зацентрував увагу на причинах появи та поширення емерджентних вірусних інфекцій рослин в Україні (ННЦ «Інститут біології та медицини» Київського національного університету імені Тараса Шевченка).

4 червня в першій половині дня було продовжено пленарне засідання XVI з'їзду ТМУ. В онлайн режимі **Reva Oleg** представив доповідь на тему «New long-read sequencing technologies reveal insights into interactions and adaptability of microbial communities» (University of Pretoria, South Africa). Доповідь **Андрія Сибірного** була присвячена конструюванню ефективних продуцентів етанолу з цукрів лігнінцелюлози у дріжджів *Ogataea polymorfa* (Інститут біології клітини НАН України). **Світлана Загородня** привернула увагу наукової спільноти до проблеми сучасних стратегій противірусного захисту (Інститут мікробіології і вірусології ім. Д. К. Заболотного НАН України), **Марина Кривцова** познайомила учасників з'їзду з мікробіотою ротової порожнини при запальних захворюваннях пародонту та перспективами її корекції з використанням речовин рослинного походження (ДВНЗ «Ужгородський національний університет»), **Зеновій Ткачук** представив доповідь на тему «Конформаційна концепція створення нових противірусних препаратів» (Інститут молекулярної біології і генетики НАН України), **Інна Гармашева** – доповідь «Функціональні властивості молочнокислих бактерій» (Інститут мікробіології і вірусології ім. Д. К. Заболотного НАН України), **Олександр Громико** – «Колекція культур мікроорганізмів – продуцентів антибіотиків Львівського національного університету імені Івана Франка. 30 років поступу» (Львівський національний університет імені Івана Франка), **Олександр Камишний** – «Антивірусні препарати широкого спектру дії (Broad-spectrum antiviral drugs) (Тернопільський національний медичний університет імені І. Я. Горбачевського).

Пленарні доповіді були представлені також у першій половині дня 5 червня. Тема доповіді **Надії Бойко** – «Мікробіом українців в когортних дослідженнях: важливість, перші результати і перспективи впровадження в П4 медичну практику» (Ужгородський національний університет), **Дарії Федорович** – «Шавловський Георгій Михайлович – видатний український науковець, педагог громадський діяч» (Інститут біології клітини НАН України), **Юрія Рудя** – «Віруси в аквакультури: причини, наслідки та шляхи протидії» (Інститут рибного господарства НААН), **Юрія Ребця** – «Від гену до сполуки – геномні підходи для пошуку нових антибіотиків» (ТОВ Експлоджен, Львів).

Людмила Данкевич ознайомила учасників XVI з'їзду ТМУ із змінами екологічної пластичності *Pseudomonas syringae* pv. *syringae* за впливу воєнних дій в Україні (Інститут мікробіології і вірусології ім. Д. К. Заболотного НАН України), **Надія Жолобак** представила

дослідження «Current challenges in interferonogenesis and the regulatory role of non-coding RNAs: a contemporary perspective» (Інститут мікробіології і вірусології ім. Д. К. Заболотного НАН України), **Лідія Міщенко** презентувала наукові результати стосовно використання ПЛР-маркерів у скринінгових дослідженнях рослин сої на наявність гену стійкості до вірусу мозаїки сої (ННЦ «Інститут біології та медицини» Київського Національного університету імені Тараса Шевченка), а **Тетяна Пирог** – «Integrated technology for the synthesis of phytohormones and surfactants of *Nocardia vaccine* IMV B-7405, *Acinetobacter calcoaceticus* IMV B-7241 and *Rhodococcus erythropolis* AC-5017» (Національний університет харчових технологій, Київ, Україна; Інститут мікробіології і вірусології ім. Д. К. Заболотного НАН України).

Упродовж роботи з'їзду працювала постерна сесія. Після пленарних сесій паралельно засідали 5 секцій. Їх робота відбувалася за такими напрямками: екологія мікроорганізмів і біорізноманітність; мікробні біотехнології, нанобіотехнології, біоремедіація; медична, ветеринарна мікробіологія і імунологія; фізіологія, біохімія, генетика і молекулярна біологія мікроорганізмів; вірусологія. На з'їзді було заслухано та обговорено 25 пленарних, 61 секційну та 17 стендових доповідей з різних наукових установ та навчальних закладів України та зарубіжжя.

Колектив Тернопільського обласного відділення ТМУ представив результати досліджень у двох пленарних (С. Пида, О. Камишний), двох секційних (В. Козак, Н. Кравець) і стендовій (І. Чернік) доповідях. Члени товариства кафедри ботаніки та зоології Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка взяли активну участь у роботі XVI з'їзду ТМУ. Було заявлено три доповіді (пленарна: Світлана Пида «Розвиток мікробіологічних досліджень у Тернопільському національному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка»; секційна: Вікторія Козак «Симбіотична активність сочевиці харчової (*Lens culinaris* Medic) за впливу мікробних препаратів та фунгіцидів»; стендова: Ігор Чернік «Формування та функціонування симбіотичних систем *Cicer arietinum* L. за впливу мікробних препаратів»).

Обговорення на з'їзді досягнень в різних галузях мікробіології дозволило поділитися знаннями, підняти актуальні проблеми сьогодення, намітити перспективи подальшого розвитку мікробіологічних досліджень, налагодити співробітництво між установами (рис. 2).

За результатами роботи XVI з'їзду Товариства мікробіологів України імені Сергія Виноградського надруковано збірник матеріалів, у який увійшли тези 350 авторських колективів як вітчизняних, так і закордонних дослідників.

Рис. 2. Учасники XVI з'їзду Товариства мікробіологів України ім. Сергія Виноградського (5.06.2025).

Для учасників заходу було організовано екскурсії історичною частиною міста Тернополя, у анатомічний та патанатомічний музеї, науково-дослідні лабораторії, Центр стимуляційного навчання Тернопільського національного медичного університету імені І. Я. Горбачевського, Марійський духовний центр Зарваниця.

Сподіваємося, що у наступному з'їзді Товариства мікробіологів України імені Сергія Виноградського візьме участь ще більше науковців уже в мирній Україні.

¹*M. Ya. Spivak*, ²*S. V. Pyda*, ²*O. B. Matsiuk*

¹D. K. Zabolotny Institute of Microbiology and Virology, National Academy of Sciences of Ukraine, Ukraine

²Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University, Ukraine

XVI CONGRESS OF THE S.M. VYNOGRADKY SOCIETY OF MICROBIOLOGISTS OF UKRAINE (SMU) i, JUNE 2-6, 2025, TERNOPIIL, UKRAINE

This article summarizes the XVI Congress of the Serhiy Vynogradsky Society of Microbiologists of Ukraine (SMU). The event took place from June 2 to June 6, 2025, in Ternopil, hosted by the I. Ya. Horbachevsky Ternopil National Medical University.

The congress was structured around several key themes: microorganism ecology and biodiversity, microbial biotechnologies, nanobiotechnologies, and bioremediation, medical and veterinary microbiology and immunology, physiology, biochemistry, genetics, and molecular biology of microorganisms, virology.

Approximately 120 scientists participated, representing 16 regional branches, both in-person and online. A collection of abstracts was published. During the event, attendees heard and discussed 25 plenary lectures, 61 sectional presentations, and 17 presentations from various scientific institutions and educational establishments across Ukraine and internationally.

A resolution was adopted, and Academician Mykola Spivak of the National Academy of Sciences of Ukraine was elected as the new president of the society.

Key words: Congress of the Serhiy Vynogradsky Society of Microbiologists of Ukraine, abstracts, TNMU.

Надійшла 09.06.2025.